

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'Atsmot Yosef

Ibn Ezra, Joseph ben Isaac

קחצי נב פסוי, ארזע נבא

Nidpas ... poh Śaloniḳi, 361 [1600/1601]

ו פד ט הכלה

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767)

עצמות יוסף

ואחי דיוקין... שאלה דע טעותו ושלח אחר כך... סבלנות מקודשת ולפי מתנתו צא הויא תיובתא... אשמעת דדילמא דכיהיה מדבר על עסקי קדושה... חשיב כמו נחת לקידושין: וללישנא כתר דמי... היכי בעי רבא לאוכוחי שמעתין ממתניתין דילמא... גלוי מתניתין דעבד מעשה וכהיה דברי בעלמא... הו זכאי כמו למה לל למימ' לא מבעיא קאמר וכו'... לדחות דיוקן יעמוד אותו ויאמר שאני הכא דנחת... לקדושין במעשה: וכן אל דאם איתא המירי... רבא בקדש קידושין גרועים ונדע לו שאין כלום... זמלח קבלנות היכי מתיב דכה ממתנותין והיא... עכל דמיכא וכה דיוקין טעמא דאיכא למימר... שמחת קדושין שלח הא אס ידע טעה דליכא... למימר שמחת קידושין ראשונה שלח מקדש וללישנא... בתרא שאי הסי אכיי לא מבעיא בעלמא דלא נחית... לקדושין עלמאן אהה שניה כנסית לקדושין מיירי... רבה חלל והאי קמהא דרבה כקבלנות דלא נחית... לקדושי כלל מיירי לא כדיובור ולא כמעשה חלל... כסידך לחוד מיירי וכפך נתיישבו דברי רש"י זל:

ולפי דרכינו למדנו תירוצ' לקושיות מהר"ר שכנא... אף לפי דרכו דדיוקין ממתני' דחוששין לקבלנות... דעלמא ההיכו כסידך אין קושיא מהיה מדב' עמה... דהתם גרע מסידך ואכילו חששא ליכא כהוסי מקו'... דהיה קהאיש מקדש נחת לקדושי וגלי דעתיה... דמקדש כריש' והדר מכילי ובהיה דפ' הוי אפכ'... דבעי למיחת לקידושין וגלי דעתיה דהדר כה... וכדכת' עכ"ל פירושו כהלכה וכו'... דהרבה לגנות למהר"ר שכנא מאר' והיה לי מקום... להאריך בכל הגדלים ואני לא באתי רק לפרש... המהכתא לעיקר הדין לכד:

והע' שהר"מכס לא הוכיח עסקין באותו... ענין כי אס בקידושין אבל בגירושין... לא הזכיר חלל היה מדבר עמה על עסקי גיטוי פ"ד... גם כהלכות מעשר שני פ"ד לא הזכירו ורבי שאמון... הטהר הענינים יחד:

וראיתי להכח מוה"ר ש הלוי זל שהרבה... בטענות לחלק כגן גירושין ל... לקדושין גם מדבריהם הטיבא נרא' שיש חילוק בין... קדושין בגירושין כיון דלא בענין דעת של אשה... ומיהו דרבין של הרמ"ם להוותו סומך במקומו רבא... אל המקו אשר הכר קדש ליה פירושו וסתמי דמלת'... בעסקין בענין מיירי ודקדק בהלכות אגשות בפ"ג... זל היה מדבר עם האשה וכו' ולא פירש הואיל והן... עסקין בענין דיו עכ לא כתבו והוא שעסקין חלל... הואיל ועסקין כנר דבתמיות היה מדבר הוא... בעסקין באותו ענין:

גם בראה שכן הוא דעת הרב מוהר"ק זל... כטורא' ה סימן קל' גפכת דדעת מ... פר"מכס דמענין לענין באותו ענין לא מהכי וכתב

אל וגם מוכרי הרמ"ם כפרק ג' מהלכות אישות ופ'... א' מהלכות גרושין כתב בתם והוא שעסקין באותו... ענין: והנה כפרק א' דגרושין לא כתב כלל חלל... דעד' בתם הכי הוי לדעתו זל כדפרישי':... והסכים הרב מוהר"ק לומר הלהר"ף גם כן לא מהני... ותמיה לי דאם כן למאי הלכתא כתב הר"ף זל הך... קקלא וטריא' מנא ידעינן אמר אכיי מענין לענין... וכו'.

ונראה

דהכיוא כי היכי דלא נטעו... דמענין לענין באותו ענין כולו... מקרי עסקי באותו ענין: ולא היה רחוק מן... השכל לומר דהר"ף סבורא ליה כדעת הר"פ כ"א זל... דמהני:

הוכחות

לא יהא לו עסק עמהם והר"ר... עזריאל פירש וכו' וק' וכו' יט... להקשות דהא איכא למטעי שמא יסבור שהיא מ... מגורשת ואזכה מגורשת ונראה דפ"ל שרעתו של הר"ר... עזריאל פירושו לא יהא לו עסק וכו' הוא דומה... לממרא דרב יהודה אמר שמואל היינו שמדב' עמה... על עסקי גיטין וקידושין וכפי הדין היא מקודשת... ומגורשת והטענה כוכר שאינו כן: אבל בת פכי... הר"ש מלחתי טעם ברור כיון שהאשה אינה... נשאת כי אס ע"פ כ"ד לא יש חשש איסור כטעותו... שהיא מגורשת שכ"ד לא יתירוה ליכא חלל... בקידושין ליכא למימר הכי אבל לרש"י שפ"ד דקאי... לר"י כיחא דיכא לטעות להתירה אס אינו יודע:

ונראה

לדקדק אמאי לא תירודים... איסור אס יסבור שאיני מגורשת... שיחזור ויקחה בלי קידושין אחרים ועובר משום... לא תהיה קדשה וכו' ונראה דלא חמיר' הך... איסורא כולי האי כי היכי דמי' עליה לקמן דקסין... מדור המכול אבל כהן המחזיר גרושתו הוא לאו... ברור כתורה וכהו סליק אדעת' דקס' מרור המכול... והקשו התוס' דאפיה לא נאמר חלל באיסור אשת... איש:

הלכה ש רף ו

וכן

בגירושין וכו' יש לדקדק אמאי לא... בעיכאשה אס אמר לה אין לי עסק... ס"ך מהו:

ונראה

דאין לי עסק כ"ך פשיטא דלא... מהכי דהוא נסתלק ממנה והוי... באילו ואמר לה איני אישך וכו': אבל הר"ן כתב... כפ' המגרש גבי מתנה דבוכו של גט וכו' דוק בעבד... הוא דקבעי לה אבל באשה לא מכתקא ליה משא... דלא שייך לישנא דאין לו עסק כן חלל כעבד... שגופו קנוי עכ' ולפי חילוק זה נלמד דאם אמ' לה... אין לי גשות כך מהני משום דשיך ככה אשה כי האי... לישנא אבל אי טעמא דאין לי עסק כך הוי מטעמ'... דכרישנא

וקדוב

בעיני להיות הענין כספק כיון
שדברי רבינו ירוחם הם יחוסקי
וקרוב לדאי דאירי כסבר הגיע הכות ליד
המלוח

תוספות

דארווח וכו' כתבו בסוף דבריהם
זל זיל בהנחת מלוח משמע שהיתה
ספר ואין לדקדק לרוב גופיה חיזוי נקט מלת
במלוח שהיתה לו כבר דכיון דנקט המקדש במלוח
וכו' דהיינו מלוח שהיתה לו כבר משום הכי נקט
בהנחת מלוח שהיתה לו כבר:

ולענין

הלכה כת רבינו ירוחם שהשני
פרושים הם הלכ' והרמב"ם כתב
בספק מקודשת פירוט דוקא היכ' דארווח לה וימלא
ולא נקט מעות כדדי ששם נקט מעות כדיר' ונתן ב
בידה ואמ' לה התקדשתי ליה בהנחת הרוח ומן הויה
מקודשת גמורה וכן אם נתן למלוח שלה שרוטה
להרווח לה ומן ג' אלף דהוי הערמת רבית והרוב
בעל הטורים כתב כשם בעל העטור כפי' הרמב"ם
אלא שבראה דפ' דהערמת רבית דקאמר כגמרא
היינו אכך רבית וכפירושי לא"ה בסד הארכתו
סס:

ודע

שעיקר הטעם דלא הוי אלף הערמת
רבית לרש' ולהרמב"ם מוסר דלא
ישיב לה מירי אכל אי הוה יהיב לה מירי כד
וקדשה כו' פשיטא שאכ"י היה הכתיב אחר זמן היה
ורבית קנויה איברא דאס' יתן לה אחר זמן
ההלואה כשכא להרווח להרמב"ם הוי אכך רבית
שכך כתב פרקו מהלכות מלוה זל הוור רבתי ש'
שהמלוה את חבירו ולאחר זמן תבע חובו זל הלואה
דור כחזרי עד שאחזי לך חוכך הו' אכך רבית לפי
אלא קפן כשעת הלואה והר' כתב בהשנות שלא
יפה הורו ששם הגיע זמן הפרעון וארווח לה וימלא
משום ההוא דירה כשעת מתן מעות דמילא וקדושין
ויכחו עכ"ל ופי' הרמב"ם דחשכין כנתינת המעו'
לירה לענין שתהיה מקודשת אבל לא חשיב אלף
הערמת רבית משום דלא באה מודה לידו כלל ד'
דאס' כתנה היא לו אחר זמן רבית מעליא הוי
ואפשר שתהיה מקודשת או לא תהיה על הדרך
שכתתי למעלה עד הרמב"ם ורבינו ירוחם:

הלכה יא

אמר

דכא הילך מנה וכו'
תוספות לא החזירו לא יתא'
וא' אהאי לא יתא' לא היה תנאי ככול וכו':
וקשה מי יאמר לי דלא חיירי רבא כדכפל
לתנאי והכי כתבו התוספות בפרק
פי' שאחזו ואין לומר דהכא ס' לתוספת זל דהי'
לפרט

דפרישנא שהוה מקלק עצמו ממנה גם כשהמרווחין
לירשות כך הכי הוה:

ונראה

דהכתיב חזו' ואין לי עסק כך כלו'
אין ליה עסק כעבודתך אלף
מהא לענין ולפי שלטון זה שייך בעבד לכד שגובו
קמו לא מהבי חבל לסק סח' און לי רשות כך הכונה
הוא שתהא לענין אמהי ככ"ר לי:

תוספות

כשתברח ממירי וכו' יש לדקד'
אזי בהק' בגמ' ממנו ואין הוה
סליק אדעתיה ליה לפ' כשתברח ממנו מעכשו ואין
גמ' ממני לא יתכן מש' הגמ' כלל ונראה דממנו
גמ' והוה ממ' הכריית' דהי' דפק ממנו הכריית'
מרכחת פער הכותב וס' ל' כדכתב ממני וכדוחק יש
ליוסבו כן עכ"ל ויש מעכשו פי' משע' מכורה וק"ל:

הלכה יד ו עא

אמר

אביי המקדש במלוח ואינה מקודש'
וכו' ד' רובי הארבות מעליא הוה
פריש' ואמאי קארי ליה הערמת רבית ויש לדקדק
אמאי לא קאמר דפריך רבית מעליא הוה ונכח
הוה מקודשת:

וראיתי

לה רב' ירוחם נת' כ"כ ס' א'
שכתב זל וברבית קנויה כגון
שהלוח לה ד' כה' וקדשה כמותו קמשי חניה מ
מקודשת ע"כ כתב כפשיטא שאינה מקודשת:

ויש

לרון בדבריו כמאי חיירי מי דאכתי
לא מטא הוה החזוסי ליד המלוח
אכ"י כ' לראיה מקודשת משום דהוי הלואה דהא
פריך בגמ' ועוד היינו מלוה ואי אהמרת שכפר
משום לדי ומשום דקיימא לך הונוהא בדויכ' משום
הפי' אינה מקודשת באמת נראה דהסברא יחייב
וכן: אבל ראיתי להרמב"ם ול' שכתב
ובניהא דפריך בגמ' רבית מעליא הוה זל פי' לישנא
בעלמא קמשי ליה היכי קארי ליה הערמת רבית
אבל ודאי חפי' ברבית גמורה אס' כבר פירשתי לו
אמר וקדשה בו מקודשת דמעות דרבית שפרעס
לוה למלוה וקוסכו לגמרי וממון גמור לו אלף טימ'
ועליו חובה להחזיר וכו' מני' ואין ממנו ואס' מת'
אין בגמ' חייבין להחזיר אלף כדבר מהוים מפני
כבוד אביהם ולא עוד אלא מפילי וכחורה לא מתקין
לאוי' כדמתקין לאו דגזל בהשכון ע"כ ולכא' נמצינו
למדים שהרמב"ם ורבינו ירוחם חולקים בזה ואפי'
שדעת רש"י נוטה אדבריה הרמב"ם זל ולכך כתב זל
דעיק' הקושי' היא אמאי קריה הערמת רבית והשת'
קב' ד' חיירי כשהני' לידו דאי לא הגיע היינו מאי
דפריך אחר כך ועוד היינו מלוה זל

שית ופ'
ן כמותו
ל' אלף
לא מהני
ף זל הך
ן לענין
א' בעני
נין כולי
דחוק מן
ס' אל זל
ס' והר'
וכו' יס'
היא מ
וסל הר'
וא דומה
יב' עמה
מקודשת
כת פכו
ה אינה
כטעותו
אלל
פי' דקאי
ו יודע:
ירודים
אמורס'
בר מושם
ומיר' הך
ון דקשין
הוא לאו
ר המבול
וור אשת
אמאי לא
לי עסק
טא דלא
מנה וחי'
ור' כתב
וק בעבד
ליה משו'
א' בעבד
אמ' לה
ה כי הוי
ו מטעם'